

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci oprávnenej **P., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO : X., zastúpenej Advokátskou kanceláriou M., s.r.o., so sídlom v B., proti povinnému **J. F.**, bývajúcemu v S., o **vymoženie 1 423,31 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 11 Er 790/2011, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 23. februára 2012 sp. zn. 17 CoE 15/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená 12. mája 2011 podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 1 423,31 Eur s príslušenstvom na podklade exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku, vydaného Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri R., a.s., so sídlom v B., z 15. apríla 2011 sp. zn. I., ktorým bola žalovanému J. F. uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni P., s.r.o. istinu v sume 1 423,31 Eur s príslušenstvom. Súdny exekútor požiadal Okresný súd Vranov nad Topľou o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením z 23. augusta 2011 č.k. 11 Er 790/2011-17 žiadosť súdneho exekútora JUDr. R. D. o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Vychádzal zo zistenia, že rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve (zmluva o úvere č. X. zo 4. októbra 2007 uzavretá medzi právnym predchodcom oprávnenej a povinným) a následné konanie pred rozhodcovským súdom odopiera ochranu spotrebiteľovi, ktorú mu poskytujú ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a Smernica 93/13/EHS. Výkon práv oprávnenej podľa predmetnej rozhodcovskej doložky považoval za nezlučiteľný s normami na ochranu spotrebiteľa

i dobrými mravmi. Nekalú povahu rozhodcovskej doložky súd vyvodil z „obmedzenia“ práva spotrebiteľa (povinného) ako slabšej zmluvnej strany domáhať sa ochrany na všeobecnom súde v Slovenskej republike, pretože rozhodcovská doložka nebola dojednaná so spotrebiteľom individuálne a od spotrebiteľa vyžaduje, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. O takúto podmienku ide aj vtedy ak síce spotrebiteľ má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by sa podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Za hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom súd považoval skutočnosť, že povinný nemal možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť obsah predmetnej zmluvy, keďže jej súčasťou sú aj všeobecné obchodné podmienky, zmluvu mohol buď prijať, alebo odmietnuť ako celok. Za neprijateľné považoval i miesto rozhodcovského konania, ktoré môže spotrebiteľa odradiť od uplatnenia svojich práv. Svoj názor súd oprel o stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo 4. júna 2009 Pannon GSM Zrt. c. Erzsébet Sustikné Györfi, bod 40. Taktiež poukázal na skutočnosť, že rozhodcovský súd je poplatkom inkasovaným od oprávnenej motivovaný, aby vydával čo najviac rozhodnutí, čo by mohlo mať vplyv na rozhodovanie rozhodcov. Pre uvedený rozpor exekučného titulu a tým aj návrhu a žiadosti o udelenie poverenia nielen s Exekučným poriadkom (§ 44 ods. 2) ale aj úniovým právom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v celom rozsahu zamietol.

Krajský súd v Prešove na odvolanie oprávnenej uznesením z 23. februára 2012 sp. zn. 17 CoE 15/2012 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil (§ 219 O.s.p.); v celom rozsahu si osvojil skutkové a právne závery súdu prvého stupňa. Na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia dodal, že súčasťou zmluvy o úvere boli obchodné podmienky pre úver, ktoré povinná ovplyvniť nemohla, pretože boli vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov, čo možno považovať za základnú črtu spotrebiteľských zmlúv. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni tomu, aby (na jej základe) vydaný rozhodcovský rozsudok mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, nakoľko túto možnosť využil dodávateľ. Neprijateľnú podmienku v rozhodcovskej doložke vyžadujúcu od spotrebiteľa to, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní možno posudzovať

podľa ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka, s ktorým zákon spája absolútnu neplatnosť právnych úkonov, (pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona), na ktorú súd musí prihliadať z úradnej povinnosti. Ak je dojednanie podmienky o povinnosti podrobiť sa rozhodcovskému konaniu pre neprijateľnosť neplatné, rozhodcovský súd nemohol vec prejednať a jeho rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie. Rozhodcovskú doložku si povinný osobitne nevyjednal, nakoľko táto splývala s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol ju len ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všeobecným obchodným podmienkam, vrátane rozhodcovského konania. Vo vzťahu k odvolacej námietke oprávnenej, že osobitný zákon – zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách jej ukladal povinnosť ponúknuť klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy, odvolací súd konštatoval nedôvodnosť tejto námietky, pretože aj splnenie tejto povinnosti sa musí realizovať v medziach práva na ochranu spotrebiteľa.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu zmenil a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alternatívne aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu i uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Jeho prípustnosť vyvodila z § 237 písm. d/, e/, f/ O.s.p. (t.j., že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie; nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný; účastníkom konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) a dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. (v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237; konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Prekážku „res iudicata“ dovolateľka vysvetľuje tým, že vec už bola právoplatne rozhodnutá rozsudkom vydaným rozhodcovským súdom. Exekučný súd v exekučnom konaní nebol oprávnený preskúmať správnosť rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu a na jeho preskúmanie súdom nebol podaný osobitný návrh na začatie konania o jeho zrušení, ktorý je podľa zákona potrebný. Za postup súdov, ktorým jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, ktorým došlo k porušeniu jej práv na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd považovala to, že jej bolo upreté právo na výkon rozhodnutia vyplývajúce z rozhodcovského rozsudku na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (predovšetkým pokiaľ ide o posúdenie otázky o existencii neprijateľnej podmienky dojedanej v úverovej zmluve, záveru o absolútnej neplatnosti rozhodcovskej doložky, výkladu ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka, § 44

ods. 2 Exekučného poriadku, § 45 zákona o rozhodcovskom konaní, či povinností podľa ustanovení zákona o bankách) prvostupňovým a odvolacím súdom. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci, význam rozhodcovského konania, ktoré porovnáva s občianskym súdnym konaním. Poukázala na význam ochrany práv spotrebiteľa vo svetle implementovanej Smernice rady 93/13/EHS do právneho poriadku Slovenskej republiky a jej skutočný význam v doktrinálnej judikatúre ESD s prihliadnutím na závery prijaté v konkrétne uvádzaných prípadoch.

Povinný sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadril.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O s.p.).

Keďže v prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, jeho prípustnosť bolo treba posudzovať podľa ustanovenia § 239 O.s.p. V zmysle platnej právnej úpravy je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, alebo ak rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1, písm. a/ a písm. b/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. a/, písm. b/, písm. c/ O.s.p.).

Uznesenie odvolacieho súdu v predmetnej veci nemožno podriaďiť pod žiaden dôvod prípustnosti vyplývajúci z ustanovenia § 239 O.s.p., lebo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa nezmenil, ale ho potvrdil a nerozhodoval ani vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Rovnako odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení prípustnosť dovolania nevyslovil a nejde o potvrdzujúce uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní, v ktorom bolo vydané, došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, b/, c/, g/ O.s.p. netvrdila a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Dovolatelkou namietané vady uvedené v ustanovení § 237 písm. d/ a písm. e/ O.s.p. mali spočívať v opätovnom skúmaní „materiálnej správnosti rozhodcovského rozsudku“ v opätovnom prejednaní veci, hoci nebol podaný návrh na zrušenie rozhodcovského rozsudku, i keď podľa zákona to bolo potrebné. Napokon vadu spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., videla v odmietnutí práva na uspokojenie priznanej pohľadávky v exekučnom konaní, hoci zákonné podmienky k tomu neboli splnené a v nedostatočnom odôvodnení napadnutých uznesení.

K prvému dovolateľkou namietanému dôvodu treba uviesť, že prekážka rozsúdenej veci (/rei iudicatae/ § 159 ods. 3 O.s.p.) patrí k procesným podmienkam konania a jej existencia v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Jej podstata spočíva v tom, že právoplatný rozsudok predstavuje vec rozsúdenú, v ktorom prípade sa vylučuje možnosť

totožnú vec znova prejednať a o nej rozhodnúť. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z akých už bol pôvodne uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku). O totožnosť účastníkov ide najmä vtedy, ak v novom konaní ide o ten istý nárok medzi tými istými účastníkmi. Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie. Toto procesné ustanovenie sa uplatní aj v exekučnom konaní (§ 251 ods. 4 O.s.p.). Z obsahu spisu, rovnako ani z obsahu dovolania nevyplýva, že konaniu v tejto veci – t.j. medzi oprávnenou P. s.r.o., a povinným J. F., týkajúcou sa vymoženia 1 423,31 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 11 Er 790/2011 na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok z 15. apríla 2011 sp. zn. I., vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri R., a.s. nepredchádzalo žiadne iné exekučné konanie s tým istým predmetom konania a ktoré by sa týkalo tých istých účastníkov. Prekážku rozsúdenej veci pre exekučné konanie netvorí právoplatný rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, a to ani vtedy, ak exekučný súd skúma, či exekučný titul vydaný vo forme rozhodcovského rozsudku, je materiálne vykonateľný. Z povahy rozhodcovského konania, ktoré je v zákonom vymedzených prípadoch alternatívnou možnosťou k súdnemu sporovému konaniu, totiž vyplýva, že jeho výsledkom môže byť titul, splnenia ktorého sa možno domáhať vykonaním exekúcie. Oprávnená preto neopodstatnene namieta, že súdy nižších stupňov zaťažili konanie vadou uvedenou v § 237 písm. d/ O.s.p.

Pokiaľ ide o vadu podľa § 237 písm. e/ O.s.p., ktorej sa súdy mali, dopustiť tým, že nebol podaný návrh na zrušenie rozhodcovského rozsudku, hoci podľa zákona to bolo potrebné, treba uviesť, že ani o takúto vadu v posudzovanej veci nejde. Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku jednej z neodstrániteľných podmienok konania – návrhu na začatie konania; ak konanie prebieha napriek nedostatku návrhu a nejde o prípad, kedy súd môže konať aj bez návrhu, je treba konanie zastaviť. Exekučný súd, totiž v predmetnej veci, začal konať na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, o ktorej bol povinný rozhodnúť do 15 dní od jej doručenia (§ 44 Exekučného poriadku). V tomto prípade z určujúceho – obsahového – hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany oprávnenej o námietku nedostatku návrhu

na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p., ale o námietku inú, ktorú oprávnená uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti postupu súdov nižších stupňov.

Pokiaľ ide o odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba zdôrazniť, že dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) jeho procesné oprávnenia, ktoré mu právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Za porušenie práva v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (v zmysle ustálenej judikatúry) sa považuje aj rozhodnutie exekučného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky. Výsledkom takéhoto rozhodnutia je totiž zastavenie exekúcie, čím sa oprávnenej v exekučnom konaní odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia (porovnaj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 24/2010 a sp. zn. 3 Cdo 209/2008). Dovolací súd preto skúmal, či v predmetnej veci nejde o túto vadu konania. Dospel pritom k záveru, že konanie súdov takouto vadou nie je postihnuté.

Pre zodpovedné ustálenie vyššie uvedeného názoru bolo treba zodpovedať základnú otázku spočívajúcu v tom, či exekučný súd, ktorý koná o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, je pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie oprávnený aj bez návrhu (ex offio) posúdiť platnosť rozhodcovskej doložky, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc.

Podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul; ak ide o exekučné konanie vykonávané na podklade rozhodnutia vykonateľného podľa § 26 zákona č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov, exekučný titul sa nepreskúma. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c/ a d/. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v uznesení z 13. októbra 2011 sp. zn. 3 Cdo 146/2011, uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3 z roku 2012 pod por.č. 46 (dostupnej na internetových stránkach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nssr.gov.sk), zaujal stanovisko, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Vychádzal pritom z jednotného názoru súdnej praxe, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie, sa exekučný súd v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, okrem iného, zaoberá tým, či rozhodnutie (iný titul) uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané v súlade so zákonom, t.j. či bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch ide o rozhodnutie (iný titul) vykonateľné tak po stránke formálnej (z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie, v ktorom bolo vydané), ako aj materiálnej (z aspektu obsahových náležitostí rozhodnutia – jednak určitosti, zrozumiteľnosti, a presnosti označenia subjektov práv a povinností, jednak vyjadrenia uloženej povinnosti, ktorá sa má nútene vykonať).

Exekučný súd je teda už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie bezpochyby oprávnený posúdiť, či oprávneným označený exekučný titul (ne)bol vydaný k tomu kompetentným orgánom (túto skutočnosť napokon nepopiera ani dovolateľka). Význam tohto oprávnenia tkvie v tom, že ak exekučný titul vydal orgán, ktorý k tomu nemal právomoc, ide o rozhodnutie ničotné, nevyvolávajúce žiadne právne účinky. Takéto rozhodnutie nespĺňa predpoklad materiálnej vykonateľnosti (záväznosti) a na jeho základe nemožno preto viesť nútený výkon rozhodnutia. Osobitosť postavenia rozhodcovského súdu spočíva medzi iným v tom, že jeho právomoc vec prejednať a rozhodnúť sa odvodzuje od rozhodcovskej zmluvy. Predpokladom právomoci rozhodcovského súdu je teda platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy medzi zmluvnými stranami, a to či už vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky. Ak teda právomoc rozhodcovského súdu je závislá od existencie platnej rozhodcovskej zmluvy a exekučný súd má povinnosť v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, okrem iného, zisťovať rozpor exekučného titulu so zákonom, t.j. aj to, či bol vydaný orgánom s právomocou na jeho vydanie, je logické, že exekučný súd musí pri tomto zisťovaní posúdiť, nielen to, či rozhodcovská zmluva bola medzi zmluvnými stranami vôbec uzavretá, ale aj to,

či bola uzavretá platne. Iba platná rozhodcovská zmluva môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť; absolútna neplatnosť právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý.

Z vyššie uvedeného možno vyvodiť záver, že exekučný súd, ktorý koná o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ak má pre to dostatok skutkových a právnych poznatkov, je v zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku oprávnený už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie aj bez návrhu (ex offa) skúmať, či rozhodcovská zmluva medzi zmluvnými stranami bola uzavretá platne. Ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, prislúcha mu právo vyvodiť všetky dôsledky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou doložkou viazaná.

Nemožno preto prisvedčiť dovolateľke v tom, že zo žiadneho ustanovenia procesného predpisu exekučnému súdu nevyplýva oprávnenie rozhodcovskú doložku posúdiť z hľadiska jej platnosti. V preskúmvanej veci bol preto plne opodstatnený a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie skúmal, či rozhodcovská doložka bola uzavretá platne.

Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia; exekučný súd si ani neosvojoval postavenie odvolacieho súdu, tak ako to mylne tvrdila vo svojom dovolaní dovolateľka. Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky exekučný súd len realizoval svoje oprávnenie vyplývajúce mu z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t.j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom.

K samotnému záveru exekučného súdu v súvislosti s rozhodcovskou doložkou (jej prijateľnosti a teda platnosti) treba uviesť, že v danom prípade mal exekučný súd k dispozícii rozhodujúce skutkové podklady, z ktorých mohol získať potrebné informácie o skutkovom a právnom stave (z rozhodcovského rozsudku z 15. apríla 2011 sp. zn. X., vydaného Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri spoločnosti R., a.s. je okrem iného zrejmé, že rozhodcovský súd založil svoju právomoc na ustanovení bodu 10.2 Všeobecných obchodných podmienok, na zmluve o úvere zo 7. mája 2009, na Obchodných podmienkach pre úver a na základe Všeobecných obchodných podmienok). Otázkou prijateľnosti rozhodcovskej doložky skúmal v súlade so Smernicou len z hľadísk, ktoré Smernica v čl. 3,

bod 1. a 2. (individuálne dojednanie podmienky) a v čl. 3 ods. 3, bod 1. písm. q/ (vyžadovanie prejednávania sporov výlučne rozhodcovským súdom) výslovne pripúšťa. Jeho skutkové závery, ktoré v súvislosti s platnosťou rozhodcovskej doložky urobil, majú povahu zjavných skutkových zistení vyplývajúcich z vyššie uvedených podkladov. Záver exekučného súdu o tom, že skúmaná rozhodcovská doložka je neprijateľná a preto je neplatná, nie je v zjavnom rozpore s účelom a zmyslom Smernice a ani v zjavnom rozpore s obsahom spisu. Listiny, ktoré mal exekučný súd k dispozícii, takýto záver umožňovali. Vo všeobecných obchodných podmienkach síce bol upravený odlišný mechanizmus riešenia sporov tak, aby formálne vyhovelo ustanoveniu § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, keďže umožňoval, aby sa dlžník (povinný) obrátil i na štátny súd. Avšak v prípade, ak by si uplatnil svoje práva veriteľ (oprávnená) na rozhodcovskom súde, bola povinná sa rozhodcovskému konaniu podriaďiť. Takéto ustanovenie takisto nemožno považovať za platne uzavretú rozhodcovskú doložku, keďže je v sporoch, v ktorých by bola voči povinnému uplatnená žaloba, musí sa podriaďiť rozhodcovskému konaniu, bez možnosti požiadať o ochranu všeobecný súd. Teda v prípadoch, ak je žalobcom poskytovateľ úveru, resp. jeho právny nástupca, nie je možné sa brániť mimo rozhodcovského súdu, čo sťažuje prístup povinného ako spotrebiteľa k spravodlivosti a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán predmetnej spotrebiteľskej zmluvy. Hlavnými dôvodmi neplatnosti rozhodcovskej doložky však bola najmä skutočnosť, že nebola ako súčasť formulárovej zmluvy individuálne dojednaná a splynula s ostatným štandardnými ustanoveniami zmluvy. Neprimeranosť videli konajúce súdy i v skutočnosti, že miesto konania je vzdialené od bydliska žalovaného (povinného), čo je pre neho nevýhodné a môže ho odradiť od ochrany jeho práv.

V tejto súvislosti pre úplnosť treba dodať, že ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka podáva len príkladný výpočet neprijateľných podmienok uvedených v spotrebiteľských zmluvách. Prijateľnosť podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve bolo preto možné skúmať aj z iných hľadísk, než v tomto ustanovení výslovne uvedených, najmä z tých, ktoré boli v súlade so Smernicou tak, ako tomu bolo v danom prípade.

Keďže exekučný súd zistil už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, že exekučný titul vo forme rozhodcovského rozsudku predloženého oprávnenou, je v rozpore so zákonom, dospel k správnomu záveru, že nie sú splnené podmienky pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Pokiaľ súd prvého stupňa predmetnú žiadosť zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nešlo o prípad zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie

poverenia na vykonanie exekúcie v situácii, že pre toto zamietnutie neboli splnené zákonné predpoklady. Postup súdov nižších stupňov nemal preto za následok odňatie možnosti oprávnenej pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd dospel tiež k záveru, že nie je opodstatnená ani námietka dovolateľky týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutí súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, lebo tieto rozhodnutia vyhovujú požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 v spojení s ustanovením § 167 ods. 2 a ustanovením § 211 ods. 3 O.s.p. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré oprávnenou predložené listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o nesplnení podmienok pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vysvetlil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, sám na zdôraznenie správnosti dôvodov súdu prvého stupňa uviedol ďalšie argumenty a tiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami oprávnenej uvedenými v odvolaní. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany oprávnenej, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo nemohlo byť vyhovie žiadosti požadovanej súdnym exekútorom. Okolnosť, že táto odpoveď oprávnenú neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek oprávnenej.

Možno zhrnúť, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa dovolacieho súdu skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd

a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia spĺňa.

Dovolateľkou namietané ďalšie vady konaní a rozhodnutí súdov, t.j. že ich konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p.), sú síce prípustnými dovolacími dôvodmi, ale prípustnosť dovolania (samé osebe) nezakladajú (vrátane namietaného rozporu so zákonom o bankách). Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému prieskumu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Keďže prípustnosť dovolania oprávnenej nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 O.s.p. a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie ods. 2 tohto ustanovenia, keďže povinnému v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. decembra 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková